

Wrocław University of Technology

Wnioskowanie w ES

Halina Kwaśnicka

Instytut Informatyki Stosowanej

Politechnika Wrocławska

Halina.kwasnicka@pwr.edu.pl

Wnioskowanie w przód

- Równoważne nazwy:
  - *wnioskowanie sterowane danymi*
  - *wnioskowanie w kierunku celu* (ang. *Forward chaining*)
- Polega na generowaniu nowych faktów na podstawie posiadanego zbioru reguł i zaobserwowanych faktów
- Jest to wnioskowanie dedukcyjne, poprawne logicznie
- Przykład:
  - Co moglibyśmy zrobić, gdyby w czasie prowadzenia samochodu zaczęła nagle wzrastać temperatura silnika? Możliwe reguły:
  - R_1 : Jeśli *samochód się przegrzeje*, to *samochód stanie*.
  - R_2 : Jeśli *samochód stanie*, to *będzie mnie to kosztowało* (wydatek) i (AND) *spóźnię się do pracy*.
  - R_3 : Jeśli *spóźnię się do pracy*, to *nie wykonam planu*
  - R_4 : Jeśli *nie wykonam miesięcznego planu*, to *nie otrzymam premii*

Forward Chaining - paradygmat wnioskowania w przód

1. ES zaczyna pracę z przynajmniej jednym faktem (warunek).
2. Dla każdego warunku Maszyna Wnioskująca szuka reguł w bazie wiedzy, których część IF odpowiada warunkowi (warunkom).
3. Jeśli przesłanka jest prawdziwa, produkowana jest konkluzja jako prawdziwa (dedukowane fakty są dodawane do systemu).
4. Dla każdego dodanego faktu następuje powrót do punktu 2.
5. Wnioskowanie jest zatrzymywane, kiedy wszystkie konkluzje (fakty) są przeanalizowane. Dedukowane fakty są wyjściem systemu.

Forward Chaining – przykład

Baza wiedzy:

- 10. IF INTEREST=FALL
THEN STOCK=RISE
- 20. IF INTEREST=RISE
THEN STOCK=FALL
- 30. IF DOLLAR=FALL
THEN INTEREST=RISE
- 40. IF DOLLAR=RISE
THEN INTEREST=FALL
- 50. IF FEDIN=FALL AND FEDMON=ADD
THEN INTEREST=RISE

Nazwa zmiennej	Znaczenie zmiennej
INTEREST	Kierunek stopy zysku
DOLLAR	Zmiana kursu dolara
FEDIN	Urząd Rezerw federalnych zmniejsza rezerwy w systemie bankowym
FEDMON	Urząd Rezerw federalnych zwiększa rezerwy w systemie bankowym
STOCK	Kierunek zmian na giełdzie

F.Ch.: Przetwarzanie bazy wiedzy

R10. 1. INTEREST

2.

3.

4.

R20. 5. INTEREST

6.

7.

8.

R30. 9. DOLLAR

10.

11.

12.

R40. 13. DOLLAR

14.

15.

16.

R50. 17. FEDIN

18. FEDMON

19.

20.

Clause variable list

BRAK STOCK

INTEREST RISE

DOLLAR FALL

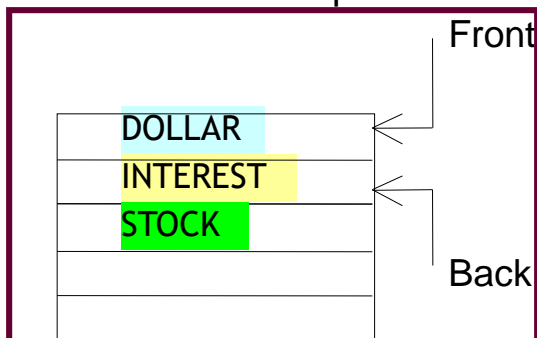
FEDIN ...

FEDMON ...

Variable list

Rule no.	Clause no.

Clause variable pointer

Conclusion variable queue

PUSTA!

Baza Wiedzy:

10. IF INTEREST=FALL THEN STOCK=RISE

20. IF INTEREST=RISE THEN STOCK=FALL

30. IF DOLLAR=FALL THEN INTERES=RISE

40. IF DOLLAR=RISE THEN INTEREST=FALL

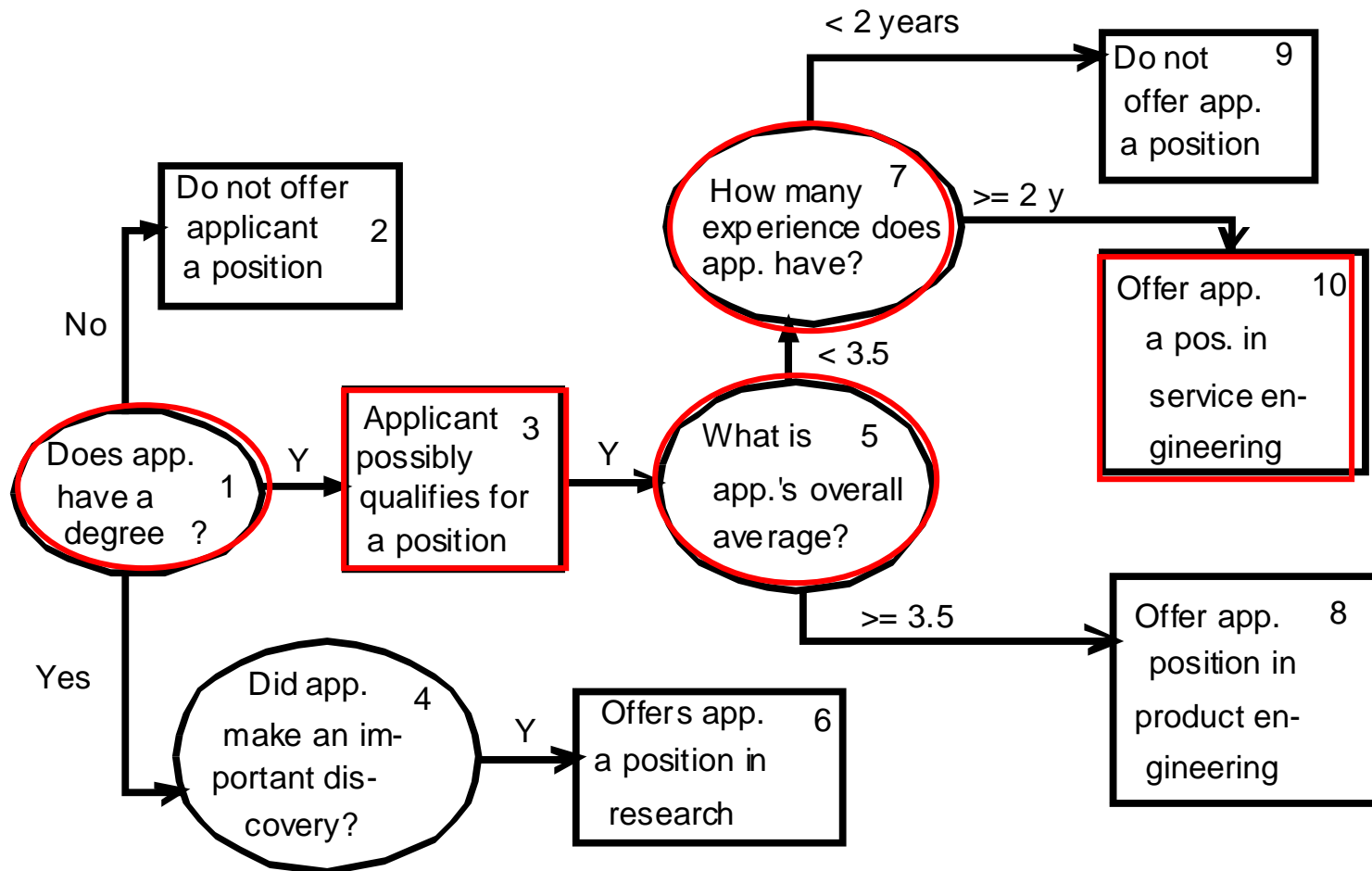
50. IF FEDIN=FALL AND FEDMON=ADD
THEN INTEREST=RISE

Początkowy fakt:
DOLLAR=FALL

Wniosek: INTEREST=RISE

Wniosek: STOCK=FALL

Drzewo decyzyjne - reprezentacja wiedzy

Backward Chaining - wnioskowanie w tył

Baza wiedzy:

- 10. **IF** DEGREE=NO **THEN** POSITION=NO
- 20. **IF** DEGREE=YES **THEN** QUALIFY=YES
- 30. **IF** DEGREE=YES **AND** DISCOVERY=YES
    THEN POSITION=RESEARCH
- 40. **IF** QUALIFY=YES **AND** GRADE < 3.5 **AND** EXPERIENCE $\geq$ 2
    THEN POSITION=SERVICE ENGINEER
- 50. **IF** QUALIFY=YES **AND** GRADE < 3.5 **AND** EXPERIENCE < 2
    THEN POSITION=NO
- 60. **IF** QUALIFY=YES **AND** GRADE $\geq$ 3.5
    THEN POSITION=PRODUCT ENGINEER

Wnioskowanie stosując Backward Chaining

10. POSITION
20. QUALIFY
30. POSITION
40. POSITION
50. POSITION
60. POSITION

conclusion list

DEGREE YES
DISCOVERY value
EXPERIENCE value
GRADE value

variable list

QUALIFY: YES

GRADE ? : 4

10:
1.DEGREE
2.

3.
4.

20:
1.DEGREE

2.
3.
4.

30:
1.DEGREE
2.DISCOVERY
3.
4.

40:
1.QUALIFY
2. GRADE
3.EXPERIENCE
4.

50:
1.QUALIFY
2.GRADE
3.EXPERIENCE
4.

60:
1.QUALIFY
2.GRADE
3.
4.

Clause variable list

10. IF DEGREE=NO THEN POSITION=NO
20. IF DEGREE=YES THEN QUALIFY=YES
30. IF DEGREE=YES AND DISCOVERY=YES
THEN POSITION=RESEARCH
40. IF QUALIFY=YES AND GRADE < 3.5 AND
EXPERIENCE ≥ 2
THEN POSITION=SERVICE ENGINEER
50. IF QUALIFY=YES AND GRADE < 3.5 AND
EXPERIENCE < 2
THEN POSITION=NO
60. IF QUALIFY=YES AND GRADE ≥ 3.5
THEN POSITION=PRODUCT ENGINEER

20	1
60	2
Rule no.	Clausule no.

Conclusion stack

Hypothesis: POSITION=PRODUCT ENGINEER

Knowing: DEGREE=YES

Przetwarzanie bazy wiedzy - wnioskowanie w tył (BCh)

1. Określ konkluzję
2. Przeszukaj listę konkluzji, znajdź nazwę konkluzji
3. Ustal IF klauzule w części IF (warunki) reguły
4. Jeśli jedna z klauzul IF nie ma wartości, i nie jest zmienna konkluzji, zapytaj użytkownika o jej wartość
5. Jeśli jest zmienna konkluzji w innej regule, zapisz numer tej reguły na wierzchu stosu konkluzji i idź do kroku 3
6. Jeśli wyrażenie na wierzchu stosu nie może być ustalone za pomocą tej reguły, usuń go ze stosu i wyszukaj na liście konkluzji innego wyrażenia z tą zmienną
7. Jeśli znajdziesz, idź do kroku 3
8. Jeśli nie ma więcej konkluzji na stosie z ta nazwą, to reguła dla poprzedniej konkluzji jest fałszywa. Jeśli nie ma poprzedniej konkluzji, nie można znaleźć odpowiedzi. Jeśli jest, wróć do kroku 6
9. Powtórz powyższe (idąc do 3) aż żadnej innej zmiennej konkluzji nie ma w kolejce